

Raimo Lovio

SUOMALAISTEN MONIKANSALLISTEN YRITYSTEN
KOTIMAISEN SIDOKSEN HEIKKENEMINEN
2000-LUVULLA

Raimo Lovio

SUOMALAISTEN MONIKANSALLISTEN YRITYSTEN
KOTIMAISEN SIDOKSEN HEIKKENEMINEN
2000-LUVULLA

Organisaatiot ja johtaminen

Maaliskuu

2007

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU
HELSINKI SCHOOL OF ECONOMICS
WORKING PAPERS
W-420

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU
HELSINKI SCHOOL OF ECONOMICS
PL 1210
FI-00101 HELSINKI
FINLAND

© Raimo Lovio and
Helsinki School of Economics

ISSN 1235-5674
(Electronic working paper)
ISBN 978-952-488-121-0

Helsinki School of Economics -
HSE Print 2007

Sisällys*

1. Johdanto
2. Kokonaismuutos: yritykset kasvavat mutta eivät Suomessa
3. Yritysten väliset erot yleisessä kasvussa suuria
4. Yritysten kotimaisen sidoksen heikkenemistendenssiin vain harvoja poikkeuksia
5. Yritysten oman henkilöstön kokonaiskasvun ja kotimaisen henkilöstön kasvun välillä ei ole selkeää yhteyttä
6. Johtopäätökset

Liite 1. Tutkitut yritykset ja niiden henkilöstö sektoreittain 2000, 2005 ja 2006.

Liite 2. Aineistosta piirretyt kuvat 1 – 4.

*** Tämä raportti on tuotettu osana ETLAtiedon ja HSE:n yhteistä FINGIA-projektia, jota on rahoittanut KTM:n ProAct-ohjelma.**

1. Johdanto

Suomalaisten yritysten kansainvälistyminen on jatkunut jo pitkään 1970-luvun lopulta lähtien (ks. esim. Mannio et al. 2003). 1990-luvun lopulla kansainvälistyminen saavutti vaiheen, jota voidaan kutsua suomalaisten monikansallisten yritysten muodostumisvaiheeksi (Lovio 2004a). Tässä työpaperissa tarkastellaan 22 ulkomaiselta liikevaihdoltaan suurimman suomalaisen yrityksen monikansallisuuden kehittymistä 2000-luvulla erityisesti näiden yritysten kotimaisen suoran sidoksen kehittymisen kannalta. Kotimaisen sidoksen vahvuuden muutosta mitataan yritysten Suomessa sijaitsevan oman henkilöstön suhteellisen osuuden ja absoluuttisen määrän muutoksilla. Tiedot perustuvat yritysten vuosikertomuksissa annettuihin tietoihin tai tätä työpaperia varten yrityksestä saatuun täsmennettyyn tietoon.

Laskelmien lähtötilanne on yritysten henkilöstö vuoden 2000 lopussa ulkomailla, Suomessa ja yhteensä. Näitä lukuja verrataan tilanteeseen vuoden 2005 lopussa ja vuoden 2006 lopussa. Näin voidaan esittää kokonaismuutos vuosilta 2001 – 2006 ja erikseen muutos pelkästään vuodelta 2006. Samoja yrityksiä koskeva laajempi raportti vuosilta 2001 – 2005 on julkaistu aiemmin (Lovio 2006a).

On huomattava, että käytettävät luvut eivät kerro työpaikkojen muutoksista, vaan yritysten omassa palveluksessa olevan henkilökunnan muutoksista. Yritysten henkilömäärät ovat enimmältä osaltaan muuttuneet yrityskauppojen seurauksena eli tutkitut yritykset ovat ostaneet yrityksiä ulkomailta ja myyneet vanhoja yksiköitään kotimaassa. Todellisten työpaikkojen muutokset ovat siis huomattavasti pienempiä. Todellisten työpaikkojen kehityksestä ei ole kuitenkaan käytettävissä tietoa ja siksi tätä kysymystä ei seuraavassa tarkastella.

2. Kokonaismuutos: yritykset kasvavat mutta eivät Suomessa

Tietojen mukaan tutkitun 22 yrityksen henkilökunta kasvoi vuosina 2001 – 2006 yhteensä 27 907 henkilöllä (+ 8 %) (ks. taulukko 1). Tämä osoittaa, että yritykset ovat keskimäärin menestyneet globalisoitumisessaan, jos menestymistä mitataan henkilöstön määrän kasvulla. Tarkempi tarkastelu osoittaa, että huomattava määrä periodin 2001 – 2006 kasvusta toteutui nousuvuonna 2006 (+ 16 889 henkilöä). Vuoden 2006 lopussa tutkitut yritykset työllistivät yhteensä 400 000 henkilöä.

Taulukko 1 Tutkitut yritykset ja niiden koko henkilöstön muutos 2001 – 2006.

Sektori/yritys	Koko henkilöstö 31.12.2000	Koko henkilöstö 31.12.2005	Koko henkilöstö 31.12.2006	Muutos 2001 – 2006 henkilöä	Muutos 2006 henkilöä	Muutos 2001 – 2006 %
Tietoliikenne ja IT-palvelut	81 594	89 626	106 372	24 778	16 746	+ 30
Nokia	60 289	58 874	68 483	8 194	9 609	+ 14
Elcoteq	11 371	15 751	23 292	11 921	7 541	+ 104
TietoEnator	9 934	15 001	14 597	4 663	- 404	+ 47
Metsäsektori	134 925	130 906	121 606	- 13 319	- 9 300	- 10
Stora Enso	41 785	46 166	43 887	2 101	- 2 279	+ 5
UPM	32 755	31 522	28 704	- 4 051	- 2 818	- 12
Metsäliitto	25 007	29 007	25 007	0	- 4 000	0
Huhtamäki	23 098	14 935	14 792	- 8 306	- 143	- 36
Ahlstrom	8 952	5 525	5 677	- 3 275	152	- 37
Myllykoski	3 328	3 751	3 539	211	- 212	+ 6
Metalli- ja konepajateoll.	93 391	91 133	99 323	5 932	8 190	+ 6
Kone	22 978	27 238	29 321	6 343	2 083	+ 28
Metso	22 024	22 178	25 678	3 654	3 500	+ 17
Wärtsilä	10 564	12 008	14 346	3 782	2 338	+ 36
Rautaruukki	13 000	11 374	13 303	303	1 929	+ 2
Cargotec (Partek)	12 893	7 571	8 516	- 4 377	945	- 34
Outokumpu	11 932	10 764	8 159	- 3 773	- 2 605	- 32
Perinteinen kotimarkkinateoll.	36 813	48 300	49 374	12 561	1 074	+ 34
YIT	8 605	21 289	22 311	13 706	1 022	+ 159
SanomaWSOY	13 364	18 056	18 929	5 565	873	+ 42
Fortum	14 844	8 955	8 134	- 6 710	- 821	- 45
Muut	25 221	22 997	23 176	- 2 045	179	- 8
Kemira	9 644	7 670	9 237	- 407	1 567	- 4
Amer	4 327	6 667	6 553	2 226	- 114	+ 51
Uponor	5 899	4 126	4 325	- 1 574	199	- 27
Orion	5 351	4 534	3 061	- 2 290	- 1 473	- 43
Yhteensä	371 944	382 962	399 851	27 907	16 889	+ 8

Yritysjoukon henkilöstön kasvu on tapahtunut ulkomailla. Yritysten henkilöstö ulkomailla kasvoi vuosina 2001 – 2006 57 590 henkilöllä (+ 27 %) (ks. taulukko 2). Samaan aikaan niiden henkilöstö Suomessa supistui 29 638 henkilöllä (- 19 %). Tämän seurauksena yritysten ulkomaisen henkilöstön osuus on kasvanut vuoden 2000 lopun 58 %:sta vuoden 2006 lopun 69 %:iin. Vuoden 2006 lopussa tutkitut 22 yritystä työllistivät ulkomailla jo 274 639 henkilöä ja kotimaassa 125 212 henkilöä.

Edellä todettu muutostrendi toteutui myös vuonna 2006. Tänä noususuhdannevuotena henkilöstön vähennys kotimaassa jäi kuitenkin noin 3 000 henkilöön, mikä on aiempiin vuosiin verrattuna hieman vähäisempi määrä, kun taas lisäys ulkomailla oli erityisen suuri eli noin 20 000 henkilöä.

Taulukko 2 Tutkittujen yritysten ulkomaisen ja kotimaisen henkilöstön muutos 2001 – 2006.

Sektori/yritys	Ulkomaisen henkilöstön osuus 31.12. 2000 2005 2006			Henkilöstön muutos 2001 - 2006 <ul style="list-style-type: none">ulko- mailla koti- maassa		Henkilöstön muutos 2006 <ul style="list-style-type: none">ulko- mailla koti- maassa	
	Tietoliikenne ja IT-palvelut	62	66	71	+ 24 802	- 24	+ 16 746
Nokia	60	60	65	+ 8 689	- 495	+ 9 210	+ 399
Elcoteq	88	95	97	+ 12 632	- 711	+ 7 625	- 84
TietoEnator	50	56	58	+ 3 481	+ 1 182	+ 61	- 465
Metsäsektori	63	68	68	- 2 800	- 10 519	- 5 750	- 3 550
Stora Enso	64	71	71	+ 4 311	- 2 209	- 1 562	- 717
UPM	37	45	48	+ 1 722	- 5 773	- 442	- 2 376
Metsäliitto	61	68	65	+ 1 110	- 1 110	- 3 479	- 521
Huhtamäki	97	95	94	- 8 390	+ 84	- 220	+ 77
Ahlstrom	78	87	87	- 2 024	- 1 231	+ 132	+ 20
Myllykoski	59	78	77	+ 491	- 280	- 179	- 33
Metalli- ja konepajateoll.	63	73	75	+ 15 110	- 9 178	+ 7 183	+ 1 007
Kone	94	94	94	+ 6 154	+ 189	+ 2 023	+ 60
Metso	50	62	64	+ 5 334	- 1 680	+ 2 559	+ 941
Wärtsilä	68	79	80	+ 4 301	- 519	+ 2 006	+ 332
Rautaruukki	39	42	46	+ 1 086	- 783	+ 1 370	+ 559
Cargotec (Partek)	66	81	83	- 1 504	- 2 873	+ 935	+ 10
Outokumpu	47	66	66	- 261	- 3 512	- 1 710	- 895
Perinteinen kotimarkkinateoll.	19	51	52	+ 18 722	- 6 161	+ 734	+ 340
YIT	13	48	49	+ 9 828	+ 3 878	+ 802	+ 220
SanomaWSOY	2	51	63	+ 9 220	- 3 655	+ 253	+ 620
Fortum	37	61	63	- 326	- 6 384	- 321	- 500
Muut	68	68	71	+ 1 756	- 3 801	+ 817	- 638
Kemira	53	60	67	+ 1 068	- 1 475	+ 1 606	- 39
Amer	83	94	94	+ 2 554	- 328	- 134	+ 20
Uponor	90	89	89	- 1 482	- 92	+ 157	+ 42
Orion	14	25	11	- 384	- 1 906	- 812	- 661
Yhteensä	58	67	69	+ 57 590	- 29 683	+ 19 880	- 2 991

Tutkitun yritysjoukon sidos kotimaahan on siis selvästi ohentunut. Samalla näiden yritysten suhteellinen merkitys työllistäjinä Suomessa on vähentynyt. Vuoden 2000 lopussa Suomen työllinen työvoima oli noin 2,34 milj. henkilöä, josta määrästä tutkitut yritykset työllistivät noin 6,6 %. Vuoden 2006 lopussa työllisten määrä oli noin 2,44 milj. henkilöä, josta määrästä tutkitut yritykset työllistivät noin 5,1 %. Vastaavasti pk-yritysten, pääomasijoitusyhtiöiden omistuksessa olevien yritysten ja ulkomaisten yritysten osuus on kasvanut.

3. Yritysten väliset erot yleisessä kasvussa suuria

Tutkitun yritysjoukon sisällä on huomattavia kasvueroja. Itse asiassa 22 tutkitusta yrityksestä 9 yritystä on pienentynyt henkilöstömäärällä mitattuna vuosina 2001 – 2006 (ks. taulukko 1). Tämä henkilöstön väheneminen johtuu pääasiassa siitä, että yritykset ovat fokuoineet toimintaansa ja myyneet joitakin toimialojaan kokonaan pois (selvimmin Huhtamäki, Ahlstrom, Outokumpu, Partek/Cargotec, Fortum, Kemira ja Orion). Toimialojen myynnillä on pyritty lisäämään resursseja yrityksen ydinliiketoiminnan kehittämistä varten, mikä onnistuessaan voi kääntää yrityksen henkilöstömäärän uudelleen kasvuun. Osittain fokuoitumiseen on vaikuttanut myös oletus, että yritysten osien yhteinen pörssi-arvo on suurempi kuin yhtenä kokonaisuutena pidettävän yrityksen pörssi-arvo (selvimmin Neste Oilin irrottaminen Fortumista ja Oriola-KD:n irrottaminen Orionista).

Absoluuttisesti eniten vuosina 2001 – 2006 kasvoivat YIT (+ 13 700 henkilöä), Elcoteq (+ 11 900) ja Nokia (+ 8 200). Suhteellisesti eniten ovat kasvaneet YIT (159 %) ja Elcoteq (104 %), sekä myös Amer, TietoEnator ja SanomaWSOY.

Yleisenä kasvuvuonna 2006 erot olivat myös huomattavat, koska tuolloinkin 9 yrityksen henkilöstömäärä väheni. Huomattavimmat laskut tapahtuivat metsäteollisuudessa alan yritysten saneeratessa heikosti kannattavaa tuotantoa ja myydessä joitakin yksiköitään. Tämän lisäksi eräät yritykset jatkoivat fokuointitoimiaan (selvimmin Outokumpu, Fortum ja Orion).

Kaiken kaikkiaan Suomen kolmesta vahvasta teollisesta sektorista – tietoliikenne, konepajateollisuus ja metsäteollisuus – heikoimmin viime vuosina on kasvanut metsäteollisuus. Toisin kuin muut sektorit se on supistunut sekä ulkomailla että kotimaassa.

4. Yritysten kotimaisen sidoksen heikkenemistendenssiin vain harvoja poikkeuksia

Tutkitusta 22 yrityksestä vain neljä yritystä lisäsi henkilöstönsä määrää Suomessa vuosina 2001 – 2006 (ks. taulukko 2). Nämä yritykset olivat YIT, TietoEnator, Kone ja Huhtamäki. Koneen (+ 189 henkilöä) ja Huhtamäen (+ 84) tapauksessa kasvu oli hyvin pientä. Sen sijaan YIT:n (+ 3 878) ja TietoEnatorin (+ 1 182) tapauksessa kasvu oli huomattavampaa. YIT on ostanut muita kotimaisia yrityksiä ja TietoEnator on ostanut muiden yritysten ulkoistamia tietotekniikka- ja ohjelmistoyksiköitä.

Suhteellisella osuudella mitattuna kotimainen side vahvistui vain Huhtamäellä, Uponorilla ja Orionilla. Kaikissa tapauksissa selitys on sama eli nämä yritykset ovat myyneet tai muuten saneeranneet ulkomaisia yksiköitään niin voimakkaasti, että kotimaan osuus on kääntynyt nousuun.

Ulkomaisen henkilöstön osuus kasvoi siis 19 yrityksellä tutkitusta 22 yrityksestä. Ulkomainen osuus vaihtelee kuitenkin edelleen huomattavasti yrityksittäin. Kaikkein kansainvälistyneimmillä se on yli 90 % (Elcoteq, Kone, Amer, Huhtamäki). Alle 50 %:n jäävät tässä aineistossa enää YIT (49 %), UPM (48 %), Rautaruukki (46%) ja Orion (11 %). Orionilla ulkomaisen henkilöstön osuus on nykyisellään niin pieni, ettei sitä oikeastaan voida pitää monikansallisena yrityksenä. Toisaalta tässä kirjoituksessa käytetty yritysryhmä ”perinteinen kotimarkkinateollisuus” – YIT, Fortum ja SanomaWSOY – on kansainvälistynyt niin nopeasti, että se on muuttumassa aidosti monikansalliseksi yritysryhmäksi.

5. Yritysten oman henkilöstön kokonaiskasvun ja kotimaisen henkilöstön kasvun välillä ei ole selkeää yhteyttä

Aineisto osoittaa selvästi, ettei yrityksen yleisellä kasvulla ja sen henkilöstön kasvulla kotimaassa ole mitään selkeää yhteyttä. Vuosina 2001 – 2006 yritysten yhteenlaskettu henkilöstö kasvoi kokonaisuudessaan noin 28 000 henkilöllä, mutta supistui kotimaassa noin 30 000 henkilöllä. Yrityksittäin tarkasteltuna päädytään tulokseen, että tutkituista 22 yrityksestä 11 tapauksessa yrityksen kokonaishenkilöstö kasvoi, mutta kotimaan henkilöstö väheni.

Yrityksittäin tilannetta voidaan tarkastella vielä tarkemmin taulukoiden 3 ja 4 avulla. Näissä nelikentissä yritykset on jaettu neljään ryhmään sen mukaan miten niiden henkilöstö on ulkomailla ja kotimaassa kehittynyt koko tutkimusperiodilla ja vuonna 2006. Taulukossa 5, joka kuvaa kehitystä koko periodilla 2001 – 2006, enemmistö yrityksistä eli 13 yritystä sijaitsee nelikentässä siten, että niiden kotimaisen ja ulkomaisen henkilöstön kasvuluvut ovat erimerkkiset. Tämä osoittaa, että yhteys ulkomaisen ja kotimaisen kasvun välillä on kaikkea muuta kuin selvä. Yhteys näyttäisi olleen pikemminkin negatiivinen kuin positiivinen.

Tilanne kuitenkin muuttuu, jos tarkastelu rajataan koskemaan pelkästään viimeisintä nousuvuotta 2006 (ks. taulukko 4). Tässä nelikentässä selvä enemmistö yrityksistä eli 17 yritystä sijaitsee niin, että niiden kotimaisen ja ulkomaisen henkilöstön muutos on samanmerkkinen. Näiden asioiden välillä olisi siis positiivinen yhteys.

Taulukko 3 Tutkittujen yritysten ulkomaisen ja kotimaisen henkilöstön muutos 2001 – 2006.

Henkilöstö kasvoi sekä ulkomailla että kotimaassa (3 yritystä): Kone YIT TietoEnator	Henkilöstö väheni ulkomailla mutta kasvoi kotimaassa (1 yritys): Huhtamäki
Henkilöstö kasvoi ulkomailla mutta väheni kotimaassa (12 yritystä): Nokia Rautaruukki Elcoteq Metsäliitto Metso Wärtsilä Amer Kemira SanomaWSOY Myllykoski Stora Enso UPM	Henkilöstö väheni sekä ulkomailla että kotimaassa (6 yritystä): Uponor Cargotec Ahlstrom Fortum Orion Outokumpu

Taulukko 4 Tutkittujen yritysten ulkomaisen ja kotimaisen henkilöstön muutos 2006.

Henkilöstö kasvoi sekä ulkomailla että kotimaassa (10 yritystä): Nokia Rautaruukki Metso Kone Wärtsilä Cargotec YIT SanomaWSOY Uponor Ahlstrom	Henkilöstö väheni ulkomailla mutta kasvoi kotimaassa (2 yritystä): Amer Huhtamäki
Henkilöstö kasvoi ulkomailla mutta väheni kotimaassa (3 yritystä): Elcoteq Kemira TietoEnator	Henkilöstö väheni sekä ulkomailla että kotimaassa (7 yritystä): UPM Metsäliitto Myllykoski Fortum Orion Stora Enso Outokumpu

Nelikenttien erolle on löydettävissä selitys. Vuosituhannen alkuvuosina erittäin monessa aineiston yrityksessä oli käynnissä liiketoiminnan fokuoitumisprosessi, joka ilmeni niin että kotimaisia ei-ydinliiketoimintoja myytiin ja näin saatuja resursseja käytettiin yritysostoihin ulkomailla ydinliiketoimintojen alueella. Periodin lopulla tämä prosessi oli jo monessa yrityksessä saatettu loppuun ja näin yritykset joko kasvoivat tai supistuivat markkinatilanteesta riippuen sekä kotimaassa että ulkomailla. Selvimmin tästä säännöstä poikkeavat Elcoteq ja Kemira. Kemiran kohdalla selitys löytyy vielä hieman keskeneräisestä fokuoitumisprosessista. Elcoteqin kohdalla syy on dramaattisempi. Elcoteq on yritys, jonka liiketoiminta on kokonaisuudessaan siirtymässä Suomen rajojen ulkopuolelle monien muiden tietoliikennealan alihankinta- ja sopimusvalmistusyritysten tapaan (Lovio 2006b).

Jos koko yritysjoukkoa katsotaan kokonaisuutena, niin vuosi 2006 ei poikkea aiemmista vuosista. Myös tänä vuonna yritysten yhteinen henkilöstö kasvoi kokonaisuudessaan ja ulkomailla mutta supistui Suomessa. Näin ollen kokonaisjohtopäätös on se, että 2000-luvulla tämän yritysjoukon osalta yhteys yritysten henkilöstön kokonaiskasvun ja kotimaisen kasvun välillä on ollut pikemminkin negatiivinen kuin positiivinen (ks. myös liitteen 2 kuva 1).

6. Johtopäätökset

Tässä työpaperissa esitettyjen lukujen tulkinnassa täytyy olla tarkka, jotta ei päädytä vääriin johtopäätöksiin. Kuten jo alussa huomautettiin luvut kertovat yritysten oman henkilöstön muutoksista eivät oikeiden työpaikkojen muutoksista. Kun siis todettiin, että yritysten henkilöstö on vähentynyt Suomessa noin 30 000 henkilöllä, niin se ei tarkoita, että nämä työpaikat olisivat hävinneet. Pääsääntöisesti työpaikat ovat edelleen olemassa, mutta ne kuuluvat nykyään toisiin yrityksiin.

Toiseksi esitettyä analyysia ei tule yksioikoisesti tulkita niin, että tutkittujen yritysten kotimaisen henkilöstön supistuminen olisi seuraus Suomen liiketoimintaympäristön kilpailukyvyyn yleisestä heikkenemisestä. Joissakin tapauksissa näin varmasti on, mutta melko usein pääasiallinen selitys löytyy yritysten strategioiden muutoksista. Kun yritys fokuoituu ja kun se siirtyy asiakaslähtöiseen ja aikaisempaa palvelukeskeisempään toimintatapaan, niin tästä strategiasta seuraa, että sen on laajennettava lähellä markkinoita. Sijainti siis seuraa strategiaa (ks. tarkemmin Lovio 2006a).

Suomessa ollaan oltu erityisesti huolissaan siitä miten käy tutkittujen yritysten pääkonttoreille ja tutkimus- ja kehitystoiminnalle. Pääkonttoreista ulkomaille on siirtynyt toistaiseksi yksi eli Elcoteqin pääkonttori. Joidenkin muidenkin yritysten osalta erinäisiä pääkonttoritoimintoja on siirtynyt muihin maihin. Yksikään toinen yritys ei ole kuitenkaan ilmoittanut harkitsevansa juridisen pääkonttorin siirtämistä ulkomailla.

Tutkimus- ja kehitystoiminnasta viimeisimmät käytettävissä olevat kattavammat tiedot koskevat vuotta 2005 ja niiden mukaan Suomesta ei ole juurikaan siirretty t&k-toimintaa ulkomaille (Lovio 2006a, ks. myös Lovio 2004b). Vuoden 2006 osalta voidaan

toistaiseksi saatavissa olevien tietojen varassa todeta lähinnä se, että tutkittujen yritysten t&k-panos ei ole kasvanut samaa tahtia kuin yritysten liikevaihto. Olisi ehkä voinut olettaa, että noususuhdannevuotena 2006 useampi yritys olisi lisännyt t&k-panostaan selvemmin. Taulukon 5 tietojen mukaan vuonna 2006 tutkimuspanosta ovat kasvattaneet selvimmin lähinnä konepajayhtiöt Kone, Metso ja Wärtsilä sekä urheiluvälineyhtiö Amer.

Taulukko 5 Tutkittujen yritysten t&k-menot Suomessa ja ulkomailla (milj. euroa) vuonna 2000, 2005 ja 2006 (lähde: yritysten vuosikertomukset).

Yritys	T&k-menot 2000	T&k-menot 2005	T&k-menot 2006
Nokia	2584	3860	3897
Elcoteq	Ei ilmoita	Ei ilmoita	7
TietoEnator	Ei ilmoita	55	70
Stora Enso	95	88	79
UPM	44	50	44
Metsäliitto	28	37	30
Huhtamäki	10	19	19
Ahlström	29	27	25
Myllykoski	Ei ilmoita	6	5
Kone	37	41	50
Metso	125	96	109
Wärtsilä	81	70	85
Rautaruukki	20	22	22
Cargotec (Partek)	40	30	31
Outokumpu	35	33	17
YIT	Ei ilmoita	19	21
SanomaWSOY	18	16	11
Fortum	58	14	17
Kemira	48	43	51
Amer	21	39	59
Uponor	21	17	17
Orion	72	80	84
Yhteensä ilman Nokiaa	782	802 (722*)	853
Yhteensä Nokian kanssa	3366	4661	4750

* ilman TietoEnatoria, YIT:tä ja Myllykoskea, joiden vertailutieto vuodelta 2000 puuttuu

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että tutkittujen yritysten kotimaisen sidoksen heikkeneminen on seurausta prosessista, jota kansainvälisessä kirjallisuudessa on kutsuttu globaaliksi fokuusoitumiseksi. Artikkelissaan ”Globalfocusing: From Domestic Conglomerates to Global Specialists” Klaus Meyer (2006) kuvaa tätä prosessia pienten avoimien talouksien suuryritysten luontevimmaksi kasvustrategiaksi.

Talouspolitiikan kannalta tämä tarkoittaa, etteivät mitkään yksittäiset veroratkaisut tai muut vastaavat tuo näitä yrityksiä takaisin Suomeen luomaan runsaasti uusia työpaikkoja. Uusien työpaikkojen luomisessa on luotettava entistä enemmän uusiin yrityksiin ja kasvaviin liiketoimintoihin. Myös pääomasijoitustoiminnalla ja ulkomaisella yritystoiminnalla on kasvava merkitys.

Kirjallisuus

Lovio, R. (2004a): The globalization of Finnish corporations – similarities and differences in their current profiles. In: Ali-Yrkkö, J., Lovio, R. & Ylä-Anttila, P. (Eds.): *Multinational Enterprises in the Finnish Innovation System*. The Research Institute of the Finnish Economy B 208, Helsinki.

Lovio, R. (2004b): Internationalization of R&D Activities of Finnish Corporations – Recent Facts and Management and Policy Issues. In: Ali-Yrkkö, J., Lovio, R. & Ylä-Anttila, P. (Eds.): *Multinational Enterprises in the Finnish Innovation System*. The Research Institute of the Finnish Economy B 208, Helsinki.

Lovio, R. (2006a): Sijainti seuraa strategiaa: kokonaiskuva suomalaisten monikansallisten yritysten globaalien karttojen muutoksista 2000 – 2005. ETLA Keskusteluaiheita, Discussion Papers 1053, Helsinki.

Lovio, R. (2006b): Globalisaatioprosessin piirteitä suomalaisesta näkökulmasta: Nokia-klusteri maailmankiertueella 1990 – 2006. *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 102, 3, 339-358.

Mannio, P., Vaara, E. & Ylä-Anttila, P. (Eds.) (2003): *Our Path Abroad – Experiences of Finnish Enterprises*. Taloustieto Oy, Helsinki.

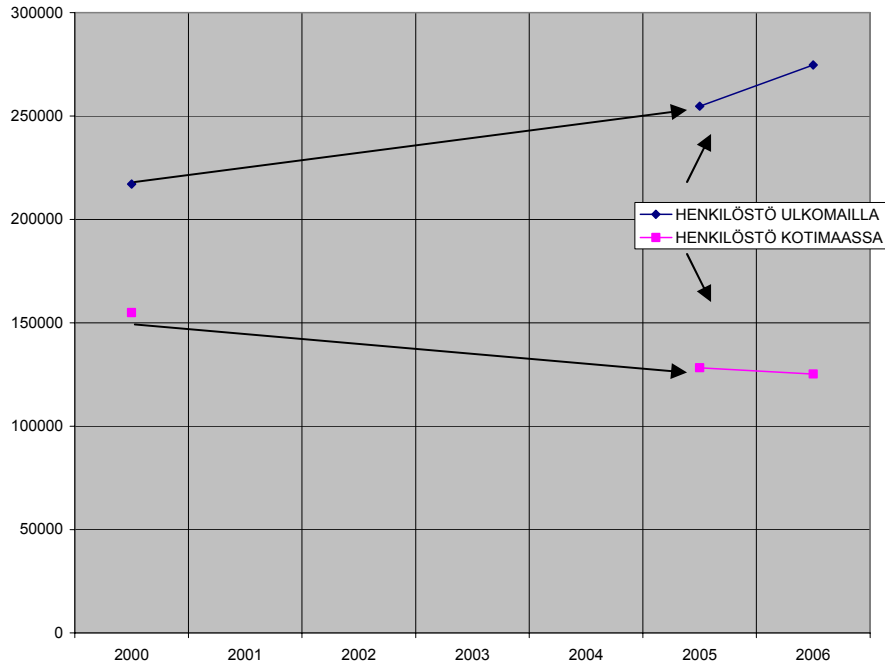
Meyer, Klaus E. (2006): Globalfocusing: From Domestic Conglomerates to Global Specialists. *Journal of Management Studies* 43, 5, 1109-1144.

Liite 1 Tutkitut yritykset ja niiden henkilöstö sektoreittain (lähde: yritysten vuosikertomukset ja yritysten täsmentämät tiedot).

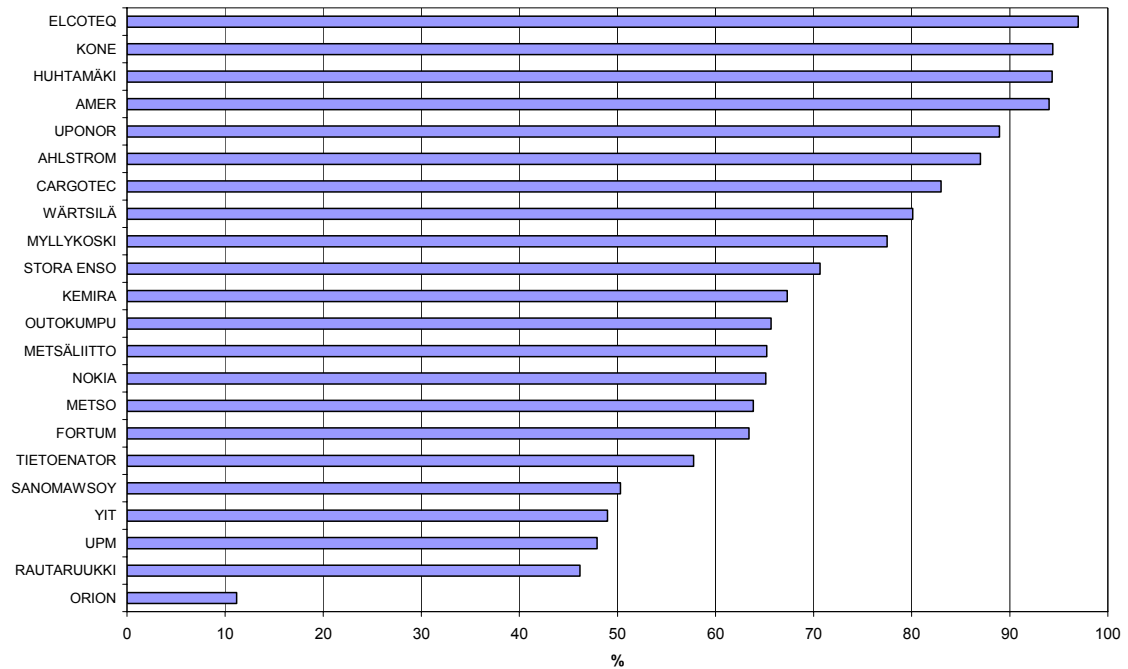
Sektori/yritys	Ulkomainen henkilöstö 31.12.2000	Ulkomainen henkilöstö 31.12.2005	Ulkomainen henkilöstö 31.12.2006	Kotimainen henkilöstö 31.12.2000	Kotimainen henkilöstö 31.12.2005	Kotimainen henkilöstö 31.12.2006
Tietoliikenne ja IT-palvelut	50 818	58 724	75 620	30 776	30 902	30 752
Nokia	35 910	35 389	44 599	24 379	23 485	23 884
Elcoteq	9 955	14 962	22 587	1 416	789	705
TietoEnator	4 953	8 373	8 434	4 981	6 628	6 163
Metsäsektori	85 511	88 461	82 711	49 414	42 445	38 895
Stora Enso	26 697	32 570	31 008	15 088	13 596	12 879
UPM	12 036	14 200	13 758	20 719	17 322	14 946
Metsäliitto	15 201	19 790	16 311	9 806	9 217	8 696
Huhtamäki	22 343	14 173	13 953	755	762	839
Ahlstrom	6 983	4 807	4 939	1 969	718	738
Myllykoski	2 251	2 921	2 742	1 077	830	797
Metalli- ja konepajateoll.	59 022	66 949	74 132	34 369	24 184	25 191
Kone	21 521	25 652	27 675	1 457	1 586	1 646
Metso	11 063	13 838	16 397	10 961	8 340	9 281
Wärtsilä	7 191	9 486	11 492	3 373	2 522	2 854
Rautaruukki	5 057	4 773	6 143	7 943	6 601	7 160
Cargotec (Partek)	8 572	6 133	7 068	4 321	1 438	1 448
Outokumpu	5 618	7 067	5 357	6 314	3 697	2 802
Perinteinen kotimarkkinateoll.	6 888	24 876	25 610	29 925	23 424	23 764
YIT	1 104	10 130	10 932	7 501	11 159	11 379
SanomaWSOY	300	9 267	9 520	13 064	8 789	9 409
Fortum	5 484	5 479	5 158	9 360	3 476	2 976
Muut	14 810	15 749	16 566	10 411	7 248	6 610
Kemira	5 149	4 611	6 217	4 495	3 059	3 020
Amer	3 606	6 294	6 160	721	373	393
Uponor	5 329	3 690	3 847	570	436	478
Orion	726	1 154	342	4 625	3 380	2 719
Yhteensä	217 049	254 759	274 639	154 895	128 203	125 212

Liite 2 Aineistosta piirretyt kuvat 1 – 4.

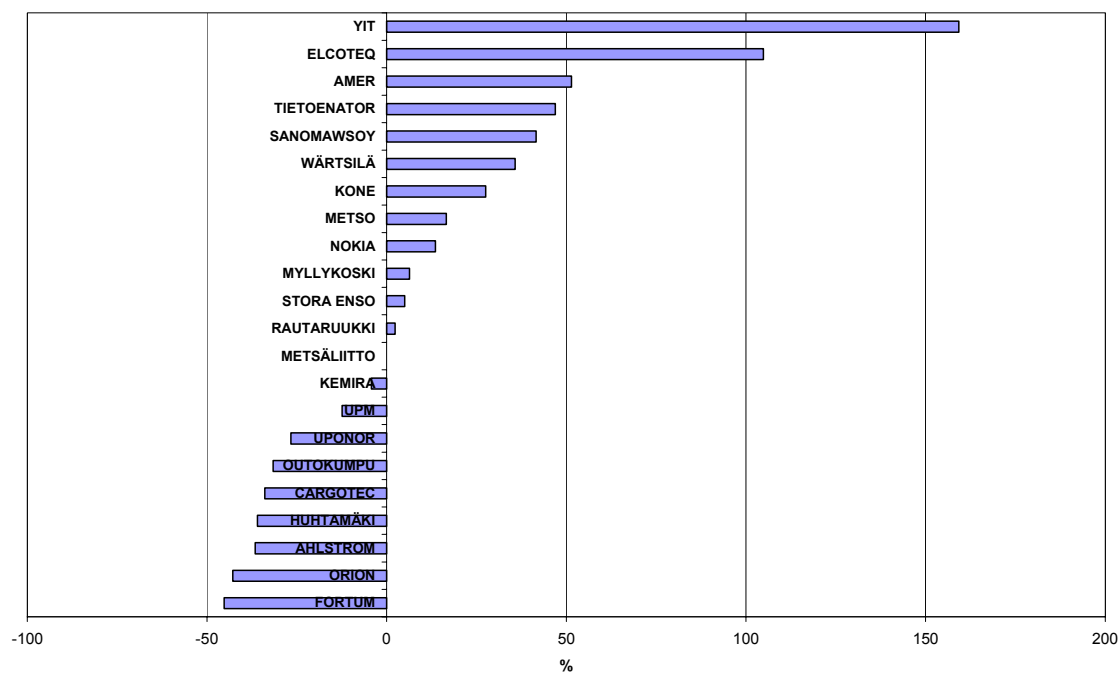
Kuva 1 Kotimaisen ja ulkomaisen henkilöstön määrä 2000 – 2006 22 ulkomaiselta liikevaihdoltaan suurimmassa suomalaisessa yrityksessä.

Kuva 2 Ulkomaisen henkilöstön osuus tutkittujen yritysten koko henkilöstöstä 31.12.2006.

Kuva 3 Tutkittujen yritysten oman koko henkilöstön suhteellinen muutos 2001 – 2006, %.

Kuva 4 Tutkittujen yritysten ulkomaisen ja kotimaisen henkilöstön absoluuttinen muutos 2001 – 2006, henkilöä.

